

نخستین برنامهء شام آشنایی با آفریده های ادبی و ...

بر اساس فراخوان اتحادیهء انجمنهای افغانها در هالند و انجمن آیندهء مردم به تاریخ ۱۴ جنوری ۲۰۱۲ نخستین برنامهء شام آشنایی با آفریده های ادبی برونمرز و رسانه های درونمرز (افغانستان) به اشتراک بیشتر از دوصد تن از شاعران، نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان ادبی افغان از کشورهای هالند، امریکا، آلمان، بلجیم، سویدن و انگلستان به هدف ایجاد زمینهء شناسایی آثاری چون، رمان، تاریخنگاری، مجموعهء شعر، داستان، مجموعهء مقاله ها و پژوهشهای ادبی و هنری وهم چنان سایر ژانرهای ادبی و فرهنگی از سوی آفریننده گان آن ها در شهر دوردrecht کشور هالند تدویر یافت.

بخش نخست برنامه را گویندهء توانا، **فوزیه میترا**، ژورنالیست و نطابق رادیو- تلویزیون، گرداننده کرد.

این همایش، با سخنان **طارق پیکار** رییس انجمن آیندهء مردم و مسؤول کمیسیون فرهنگی اتحادیهء انجمنهای افغانها در هالند، آغاز و **ولی محمد شاهپور** رییس اتحادیهء انجمنهای افغانها در هالند آن را افتتاح نمود.

آنان، طی سخنان فشرده، پیرامون برگزاری برنامه و ترکیب دعوت شده فرهنگیان تماس گرفته، از تلاشهای انجام یافته، جهت تأمین اشتراک دو تن از برازنده گان عرصه فرهنگ از داخل کشور هریک: محترم **غلام دستگیر هژبر**، ژورنالیست و منتقد ادبی، عضو هیئت رهبری گروه هماهنگی رسانه ها در افغانستان و مدیرمسئول ماهنامه راه آینده و محترم **کاوه جبران**، شاعر، پژوهشگر و منتقد ادبی، عضو انجمن قلم و کاشانه نویسنده گان افغانستان، یاد کرده، ابراز داشتند، که نسبت عدم صدور به موقع ویژه های شان نتوانستند در کار برنامه سهم حضوری گیرند، اما، با استفاده از امکان اینترنتی پیام شان را عنوانی اشتراک کننده گان همایش ارایه کرده، ضمن شادباش به شرکت کننده گان از وضع حاکم بر رسانه ها و دشواریهای موجود در این عرصه، یاد آور شده و فرمودند: که "رسانه های غیردولتی، طی یک دهه مبارزه فرهنگی توانسته اند، با متقبل شدن خطرها و خساره های گونه گون، متعهدانه، در سمتدهی و بیدارسازی افکار عامه، بازتاب نگاههای انتقادی نسبت به کارکردهای ناسالم مقامهای دولت و مراکز محلی قدرت و هم اطلاع رسانی شفاف به جامعه عمل نمایند."

هم چنان، شماری دیگری از فرهنگیان و نهادهای اجتماعی از **افغانستان**، **هالند**، **انگلستان**، **آسترالیا**، **فرانسه**، **جمهوری فدراتیف روسیه**، **اتریش**، **کانادا** و **بلجیم**، که روی دلایلی نتوانسته بودند، در برنامه اشتراک نمایند، با ارسال پیامهایی از این اقدام پشتیبانی نمودند. که از جمله میشود، از پیام **پوهاند دکتور مجاور احمد زیار**، نویسنده و زبانشناس - توسط **ننگیالی بخرکی**، پیام **داکتر اسدالله شعور** - توسط **صالحه وهاب واصل**، - پیام **داکتر عبدالله نایبی** - توسط **طارق پیکار**، - پیام و نمونه کلام **کریمه شبرنگ** شاعر وارسته از بهارک ولایت بدخشان - توسط **جمیله زمان انوری**، - پیام **داکتر نورا احمد خالدی** با نمونه شعرش، - توسط **فوزیه میترا**، - پیام **غوث الدین میر رییس** کانون فرهنگ افغان در اتریش و پیام **داکتر فرید طهماس** با نمونه طنزش، که عنوانی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند و به مناسبت این همایش مواصلت نموده بود، به خوانش گرفته و با گرمی مورد استقبال قرار گرفت.

{چون در نظر است که رسالهء مجموعهء اسناد، پیامها، سخنرانیها، سروده ها، بیوگرافیها و فهرست آفریده های شاعران، نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان ادبی شرکت کننده در برنامه انتشار یابد، لذا در این گزارش فشرده، از بازتاب محتوای پیامها اجتناب مینماییم.}

بخش بعدی برنامه، به وسیلهء گوینده و شاعرِ موفق، **فریبا صادق آتش** پیش برده شد.

در این بخش {۲۷} تن از شاعرانی که ثبت نام نموده بودند، با آثارِ شان به وسیلهء گوینده، فشرده به معرفی گرفته شد. از جمله شاعرانی چون: **داکتر حمیرا نکهت دستگیرزاده** دارندهء مجموعه های {آفتاب آواره و غزل}، **عزیزه عنایت** دارندهء مجموعهء شعری {سیرِ زنده گی، فروغ سحر، اندوه غریبان}، **فریبا صادق آتش**، **صالحه وهاب واصل** دارندهء مجموعهء {مروارید گمشده}، **مریم عاکفی**، **عظیم شهبال نوابی** دارندهء مجموعه های {صخره و موج، چهره ها و خاطره ها و ۸ اثر دیگر}، **هارون یوسفی**، گردانندهء کم نظیرِ سابقِ برنامه های هنری- فرهنگی بخشِ افغانستانِ رادیو بی. بی. سی. و طنزنویس نامدارِ کشور، دارندهء مجموعه های طنز، از جمله: {مجموعهء طنز به نام "عریضهء میرزا صدف" که در سال ۱۳۶۵خ. در کابل اقبال چاپ یافته و هم چنان نویسندهء اثرِ درسی به نام "تاریخ ادبیاتِ غرب" برای دانشجویان پوهنتونِ کابل و . . .}، **فرید سیاوش**، گردانندهء موفقِ سایتِ زنده گی و تحلیلگر مسایل اجتماعی، **محمد عظیم ایوبزی** دارندهء مجموعهء شعری {پگاه} و **مژگان ساغر شفا** دارندهء {مجموعه شعری حاوی غزلیات و اشعار نیمایی و یک کتاب داستانی} شان را با سخنرانیها، آفریده ها و نمونه های کلام شان دکلمه نمودند، که مورد استقبال شایان قرار گرفتند.

هم چنان مجموعهء شعری **کاوه جبران** تحت نام {آفتاب تعطیل} به وسیلهء **عفران بدخشانی** شاعر و منتقد ادبی مورد نگرش و ارزیابی قرار گرفت و نمونه هایی از متن آن به خوانش گرفته شد.

بعد از اجرای پارچه های رباب و تبله توسط هنرمندان جوان و مستعد، **کاوش زوبین** و **سهراب عزیز** بخش سوم برنامه آغاز گردید.

در این بخش که توسط **عفران بدخشانی** شاعر و منتقد ادبی، گرداننده گی میشد، نخست آثار، آفریده ها و کتابهای {۶۰} تن از نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان، ژورنالیستان و مسؤولان رسانه ها که بالغ بر {۸۰} اثر میشد و نمونه آن ها در سالون بالای میزی قرارداد شد، به معرفی گرفته شد، که میتوان از نویسندگان های چون: **تهمینه عاکفی** ژورنالیست سرویس خبری "ان. او. اس." رادیو- تلویزیون دولتی هالند، راپورتر زبان هالندی و و دارنده رمان به زبان هالندی، **مشعل حریر** نویسنده کتابهایی: {قدمی در کوچه های آشنا، پیراهن نیلی و شب، سپیده ها این جا آرام اند، در شگفتی یک گمنام}، **ننگیالی بخرکی** نویسنده {دکندهار فولکلور، د افغان- انگلیس په درو جگړو کې رزمي ادبيات، د پښتنو ډیر لرغوني ادبي ستوري او لرغوني ادبيات، د محمد علم بخرکی د ژوند ځینې برخې، د شعرونو لومړی ټوک، د شعرونو دوهمه مجموعه یا ټولگه، د افغانستان معاصر تاریخ، د پیروژې داستان، پښتو ژبه یوه آریایی ژبه ده نو پښتانه څوک دي؟، ادبیات دري (دستور زبان دري)، د پښتو ادبیات گرامر چه په تدریسی توگه لیکل سوی دی}، **احمد بشیر دژم** نویسنده کتاب ستاره های آریانا {مجموعه تصویر و زنده گینامه هنری هنرمندان موسیقی افغانستان در ۱۴۰۰ صفحه و دو جلد}، **نور وجوهات** نویسنده {اساسات موسیقی هندوستانی}، پوهنیار **بشیر مؤمن** نویسنده {برخی مسایل جامعه شناسی و اصطلاحات و...}، **استاد عزیز آماج**، نویسنده و پژوهشگر مسایل ادبی و رساله های درسی زبان دري برای اطفال وطن گمکرده افغان او د بهر میشتو افغان ماشومانو لپاره پښتو لوست، **یاسین بیدار** نویسنده تحلیلهای سیاسی، استراتژیک و دیپلماتیک و کتابهای "هند، جنبشها و احزاب سیاسی" در ماه حوت سال ۱۳۷۰ در کابل به چاپ رسید، ترجمه کتاب تلک خرس نوشته دگروال یوسف، مسؤول افغان بیرو در آی. اس. آی. پاکستان که پس از چاپ در سال ۱۹۹۲ تحت عنوان "پرتگاه خرس" نامگذاری کرد، مجموعه مقالات ۳۰ مقاله است، تحت عنوان "سایه روشن" چند ماه قبل در کابل از چاپ برآمد، **سمیع رفیع** نویسنده ابوالمعانی میرزا محمد عبدالقادر بیدل، نقد شاعر آینه ها در ۶۴۰ صفحه، با بیدل، سخنرانیها در نشستهای انجمن: در ۳۰۵ صفحه، سعدی، درخت پرباری از بوستان معرفت در ۲ جلد، نوید سحر، مجموعه اشعار در ۲۳۸

صفحه، با بیدل، سخنرانیها، در ۲۴۰ صفحه و بیشتر از ۱۲ مقاله تحلیلی و دهها مصاحبه، **شفیع الله کارورز خاوری** نویسنده افغانستان سرزمین افراط و خشونت، چرا پس مانده ایم- بررسی عوامل عقبمانده گی در افغانستان، الفبا برای کودکان و سالمندان، **سلیمان راوش** نویسنده نام و ننگ، تولد دوباره خراسان کهن در هزاره نو در سه جلد، سیطره ۱۴۰۰ ساله اعراب بر افغانستان در دوجلد، سه واکنش تکاوران تیزپوی خرد در خراسان، مجموعه شعری تولد فجر و صدها پژوهش و مقاله تحلیلی، بشیر عزیزی، نویسنده نورو، انگیزه و رسالت فرهنگی، **داکتر خلیل و داد**، نویسنده زمامداری امیرحبیب الله کلکانی، مخفیگاه، اسناد محرم کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی درباره جنگ افغانستان، بر علاوه مقاله های گونه گون دیگر را پیرامون افغانستان، کمکهای انکشافی اروپا و هالند به افغانستان، پناهنده گان خارجی و منجمله افغانهای مقیم هالند به زبان هالندی نوشته و یا ترجمه نموده است، **قادر مُرادی**، نویسنده صدایی از خاکستر، مجموعه داستان کوتاه شامل ۲۵ داستان محل چاپ پشاور، سال چاپ ۱۳۷۴، رفته ها بر نمیگردند مجموعه داستان کوتاه و بلند شامل سیزده داستان محل چاپ پشاور سال ۱۳۷۶، رمان فشرده سرمه و خون، دختر شالیهای سبز شامل چهار داستان کوتاه و بلند محل چاپ پشاور سال ۱۳۸۶، شمعهها تا آخر میسوزند شامل ده داستان کوتاه محل چاپ تهران نشر آتنا سال ۱۳۸۴، تاغه تیمورچی ترجمه داستانهای برگزیده به زبان اوزبیکی محل چاپ بلخ. مترجم ذاکر عمری مقیم آلمان، رمان برگها دیگر نفس نمیکشند محل چاپ پشاور، **پروفیسور رسول رهین**، نویسنده آثار: آریانای برونمرزی، **نبیل شمیم**، نویسنده ناله های پناهجویان، پوهاند **احمدشاه جلال**، نویسنده سیمای محیط زیست افغانستان، **فاروق کارمند**، نویسنده اثر ترجمه پلان مارشال به دری که در محفل حضور داشتند، یاد آور شد.

سپس دوتن از پیشکسوتان عرصه ادبیات در بخشهای نویسنده گی و تحلیل و نقد ادبی هر یک پروفیسور **عبدالرسول رهین** استاد زبان دری و سرمحقق **ننگیالی بخرکی** نویسنده و تحلیلگر مسایل اجتماعی پیرامون اهداف و دورنمای ادبیات به ویژه در زبانهای دری و پشتو منحیث سخنرانان رهنموددهنده این بخش ضمن معرفی کارکردها و آثار شان باب سخن را

گشودند، بعد از آن شماری از نویسندگان و فرهنگیان چون: مشعل حریر، سمیع رفیع، بشیر دژم، نور وجوهات که موقع یافتند داشته‌ها و آثارشان را شخصاً به شاملان همایش به معرفی گرفته، پیشنهادها و نکته‌نظرهایشان را بیان داشتند.

از جمله، آقای نور وجوهات که از امریکا تشریف آورده بودند، موضوع افتتاح شبکه جهانی تازه تلویزیونی را به آگاهی رسانید، که مورد استقبال گرم اشتراک‌کننده‌ها از سرتاسر اروپا قرار گرفته و نماینده‌های سازمانهای اجتماعی وعده‌های همکاری با این شبکه را که به جای صدای افغان به فعالیت ادامه خواهد داد، سپردند.

برای ۵۲ تن از شخصیت‌های فرهنگی چون: پروفسور عبدالرسول رهین، داکتر حمیرا نکهت دستگیرزاده، تهمینه عاکفی، مریم عاکفی، هارون یوسفی، مشعل حریر، نور وجوهات، بشیر دژم، پوهاند احمدشاه جلال، بشیر عزیز، سلیمان راوش، عظیم ایوبزی، ننگیالی بخارک، عزیزه عنایت، فریبا صادق آتش، سمیع رفیع، صالحه وهاب واصل، عفران بدخشانی، زمان الدین زمره، عظیم شهبال نوابی، عمر سلیم، محمد ظاهر آشکارا، پوهنیار بشیر مؤمن، یاسین بیدار، عنایت الله نبیل، شفیع الله کارورز خاوری، داکترخلیل و داد، قادر مرادی، سید نبیل شمیم، فاروق کارمند، فضل الرحیم رحیم، فوزیه میترا، جلال پیروز، ضیا رهین، مصطفی روزبه، جمیله زمان انوری، فرید سیاوش، غلام دستگیر هژبر، کاوه جبران، مژگان ساغر شفا، ناهید صدیق علومی، صدیق وفا، طارق پیکار، سیده طلوع، سهیلا زحمت، زرغونه پوپل، اسماعیل جمشیدی، داکتر آصف هوتکی، بلقیس عظیمیار، صفیه احمدی، سینا عزیز و بصیر دهبزاد که منحصراً آفریننده‌های اثر ادبی و یا برگزارکننده‌گان در خدمت هموطنان خویش قرار داشته و در عرصه هنری و فرهنگی پیشگام و ممتاز میباشند، به دریافت جایزه مطبوعاتی به مناسبت شام آشنایی با آفریده‌های ادبی مفتخر گردیدند.

جایزه یاد شده، از جانب سفیر افغانستان در هالند، رییس، معاون، سکرتر مسوؤل، هیت اجراییه، هییت رهبری و نماینده های شورای مشورتی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند و هم چنان شماری از شخصیتهای فرهنگی به برنده گان در بخشهای گونه گون توزیع گردید.

قابل یادآوریست، که بر اساس پیشنهاد مسوؤل کمیسیون فرهنگی اتحادیه، و ارایه جدول برای کسب عضویت در این کمیسیون، تعداد ۴۵ تن از فرهنگیان از شهرها، انجمنها و کشورهای مختلف ثبت نام نموده اند، که در نخستین اجلاس این کمیسیون از آن ها دعوت و پلان کار کمیسیون فرهنگی اتحادیه زیر نظر و به مشوره آن ها آماده خواهد گردید.

در جریان همایش، شماری از کتابها، رساله ها و مجله های ادبی و فرهنگی مانند: کتاب گوهر اصیل آدمی نوشته **محمدعالم افتخار**، صخره و موج یازدهمین مجموعه شعر از **عظیم شهبال**، بانو فصلنامه فرهنگی و اجتماعی زنان افغان در اروپا، ابوالمعانی میرزا عبدالقادر بیدل، نقد شاعر آینه ها، نوشته **سمیع رفیع**، سیمای محیط زیست افغانستان، نوشته پوهاند **احمد شاه جلال**، نشریه هالندی زبان جوانان بیدار، نشریه آینده و شماری از کتابها و نشریه های دیگر برای شماری از شرکت کننده ها توزیع و یا به اشتراک کننده گان رسانیده شد.

در پایان، **سلیمان راوش** پژوهشگر، تاریخنگار و یک تن از پیشکسوتان ادبیات دیدگاههایش از جریان همایش و آفریده های ادبی را چنین بیان داشت: «محفل شام آشنایی با آفریده های ادبی که از سوی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند، فرا خوانده شده است، در حقیقت الگوی خوب برای تبادل نظرهای فرهنگی بوده و به دست اندرکاران آن (رهبری اتحادیه به ریاست جناب ولی محمد شاهپور، صدیق وفا، خانم ناهید علومی و طارق پیکار) که در سازماندهی برنامه تلاش پیگیر نموده اند، تهنیت میگویم. در جریان برنامه همه دوستان فرهنگی ما (شاعران، نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان ادبی) داشته های شان را پیشکش نمودند، که کار نیک شد، اما، از جمله کارهای عفران بدخشانی، مریم عاکفی، هارون یوسفی، مژگان ساغر شفا و چندتای دیگر از دل برخاست و به دل نشست.

در طول دهه ها، نویسندگان، ژورنالیست، تحلیلگر و شاعر ما به چند مشکلی گرفتار بودند، که یکی آن هم خودسانسوری بوده است. در بیان حقیقت و بیان واقعیتها نسل جوان انتظار داشتند، که شاعر و نویسنده ما باید نقش برآزنده میداشت، که چنان نشد، دشواری دیگر، در برابر نویسندگان و شاعر فقدان تعیین هدف و مقصد میباشد، که در بسا موارد چنین نبوده است، یک اثر هنری وقتی نیکوست، که زادهء یک ضرورت باشد، اگر به اساسات نویسنده گی نظر اندازیم، ما در افغانستان کمتر نویسندگان داریم، به تاریخ اروپا نظر اندازید و ببینید، که چگونه ادبیات سیر پیشرونده را گذرانید، ما هم در دههء ۴۰ خورشیدی هم زمان توانستیم آزادی نسبی را تجربه نماییم.

در ایران، نویسندگان های زیادی به تناسب منطقه ظهور نمودند، مرتضی راوندی دهها جلد کتاب نوشت، ذبیح الله صفا هم چنان و دهها نویسندهء دیگر و سیلی از کتاب از ایران به افغانستان سرازیر شد، اما ما چه کردیم؟ میگوییم تاریخ پنجهزارساله داریم، در این ۵ هزارسال، پنجاه رُمائی را نشان دهید، که به اساسات نویسنده گی و پژوهش مُدرن همگام باشد، در پنجاه سال اخیر پنج رُمان را نشان دهید، دیوان شاعران را نشان دهید، که نداریم، علت آن چیست؟ علت در آن است، که ما برخورد مسؤولانه و رسالمدانه نداشتیم.

ببینید صدیقه و خیام را سنگسار کردند، سحرگل را سر تراشیدند و هتک حرمت کردند، کدام نویسندگان ما این فاجعه ها را پوشش داستانی داد و در مورد آن پژوهش ریشه یی کرد، هیچ یک یا محدود کسان!

حتا شما میدانید، که تا دههء ۴۰ فردوسی را کسی نمیشناخت، رسالت ما چیست؟ معرفی و شناختادن هویت ملی و فرهنگی ما در سطح نازل قرار دارد و کمترین نویسنده و شاعر ما آن را به تصویر کشیده اند، فریاد هیچ یک از دانشمندان و دانش پژوهان ما برای شناختادن آیین فرهنگ ماندگارمان برنخاست.

فرهنگ کتاب خوانی در میان روشنفکران ما وجود ندارد، کسی به خواندن کتاب خود را زحمت نمیدهد، در رسانه ها و فیسبوک (پدیدهء نوظهور در شبکهء جهانی انترنیت) نوشته ها تهوع آور است، موسیقی تهوع آور است، انتخاب شعر موسیقی از درد دندان و گل دانه دانه پیش نمیرود. همه و همه مستلزم نوسازی و بهسازیست، تنها و تنها ادبیات پیشرونده و متعالی میتواند پاسخگوی نیازهای کنونی باشد، نی آنچه به نام ادبیات در خور جامعه داده میشود.

به آرزوی کامیابیهای مزید در عرصهء ادبیات و انتباه سالم از گذشته های مملو از نارساییها در این عرصه. خرد یار ومدد گارتان.»

بعد از چنین نگرش نقادانه، پیام شام آشنایی با آفریده های ادبی که در نتیجهء جمعبندی نظریات سخنرانان تنظیم یافته بود، به وسیلهء **صدیق وفا** یک تن از برگزارکننده گان همایش به خوانش گرفته شد.

در پیام همایش، از نام اشتراک کننده گان اقدامها و تلاشهای پیگیرانهء فرهنگیان داخل کشور به حیث یک دستاورد بزرگ در عرصهء دموکراتیزه ساختن رسانه ها مورد پشتیبانی قرار گرفت.

همایش که در آن نخبه گان فرهنگی ما گرد هم آمده بودند، نمادی از هم سویی و اتفاق آرا در بهسازی و انکشاف آفریده های ادبی در سمت بالنده گی پنداشته شده و حضور یابی نویسنده گان بهنام، شاعران برازنده، تحلیلگران و منتقدان ادبی، ژورنالیستان و نخبه گان این گلهای سر سبد فرهنگ پویای کشور در چنین برنامه غنیمت بزرگ دانسته شده و برای رشد و تکامل آتیء ادبیات کشور نهایت ارزشمند و حیاتی خوانده شد.

همایش که ساعت ۱۷:۳۰ شام روز ۱۴ جنوری ۲۰۱۲ آغاز یافته بود، تا ساعت ۲ بجهء شب ادامه داشت.